

Vec C-417/23

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

6. júl 2023

Vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania:

Østre Landsret – Nordhavn

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

30. jún 2023

Žalobcovia:

Slagelse Almennyttige Boligselskab, Afdeling Schackenborgvænge

XM

ZQ

FZ

DL

WS

JI

PB

VT

YB

TJ

RK

Žalovaní:

MV

EH

LI

AQ

LO

Social-, Bolig- og Ældreministeriet

PRACOVNÝ DOKUMENT

Predmet konania vo veci samej

Konanie vo veci samej zahŕňa päť samostatných vecí, pričom vo veciach 1 až 4 ide o žaloby podané bytovým podnikom SAB proti piatim nájomcom na určenie, že títo nájomcovia musia uznať zákonnosť (**Schackenborgvænge** v Slagelse) výpovedí ich nájomných zmlúv zo strany podniku a vo veci 5 podalo 11 nájomcov žalobu na preskúmanie zákonnosti schválenia plánu rozvoja oblasti **Mjølnerparken** v Kodani zo strany Social-, Bolig- og Ældreministeriet (Ministerstvo sociálnych vecí, bývania a dôchodcov).

Ústrednou témou všetkých týchto vecí je otázka, či dánske predpisy o rozvojových plánoch, ktorých cieľom je znižovanie počtu sociálnych bytov pre rodiny v takzvaných „transformačných oblastiach“ (predtým „oblasti tvrdého geta“), vedú k diskriminácii na základe etnického pôvodu, ktorá je v rozpore s dánskym zákonom o rovnakom zaobchádzaní na základe etnického pôvodu a súvisiacou smernicou 2000/43.

Podobné otázky sa posudzujú aj v mnohých ďalších veciach na dánskych súdoch vrátane siedmich vecí na Højesteret (Najvyšší súd) a dvoch vecí na Retten i Aarhus (Okresný súd Aarhus). Najvyšší súd rozhodol o prerušení konania v týchto piatich veciach, o ktorých rozhoduje, a to až do rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie o prejudiciálnych otázkach týkajúcich sa týchto vecí.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 druhého odseku ZFEÚ v spojení s prvým odsekom tohto článku o výklade článku 2 ods. 2 písm. a) a b) smernice Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod.

Prejudiciálne otázky

1. Má sa pojem „etnický pôvod“ uvedený v článku 2 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2000/43 vykladať v tom zmysle, že tento pojem za okolností, o aké ide v konaní vo veci samej – keď podľa dánskeho zákona o sociálnom bývaní musí dôjsť k zníženiu podielu sociálnych bytov pre rodiny v „transformačných oblastiach“, a podmienkou pre zaradenie oblasti do transformačnej oblasti je skutočnosť, že viac ako 50 % obyvateľov obytnej štvrte tvoria „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ – zahŕňa skupinu osôb definovaných ako „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“?

2. V prípade úplne alebo čiastočne kladnej odpovede na prvú otázku, má sa tento článok 2 ods. 2 písm. a) a b) vykladať v tom zmysle, že systém opísaný v tejto veci predstavuje priamu alebo nepriamu diskrimináciu?

Príslušné ustanovenia práva Únie a medzinárodného práva

Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod, článok 1 a článok 2 ods. 1 a 2.

Rozsudky Súdneho dvora zo 16. júla 2015, CHEZ Razpredelenie Bulgaria (C-83/14, EU:C:2015:480, body 46 až 60); zo 6. apríla 2017, Jyske Finans (C-668/15, EU:C:2017:278, body 17 až 20); a z 10. júna 2021, Land Oberösterreich (C-94/20, EU:C:2021:477).

Medzinárodný dohovor OSN o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (ICERD).

Medzinárodný pakt OSN o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach (ICESCR).

Rozhodnutie CERD vo veci Murat Er/Dánsko (CERD/C/71/D/40/2007).

Príslušné ustanovenia vnútroštátneho práva

Almenboligloven (zákon o sociálnom bývaní) (konsolidovaný zákon č. 1877 z 27. septembra 2021 o sociálnom bývaní atď.)

Aktuálne platné ustanovenia sú uvedené v zákone o sociálnom bývaní, v ktorom sa stanovuje, že oddelenie (oddelenia) sociálneho bývania, ktoré vlastní (vlastnia) obytnú štvrť, musí (musia) spolu s obecnou radou vypracovať plán rozvoja obytných štvrtí so sociálnymi bytmi označených ako „transformačné oblasti“. Indenrigs- og boligministeren (minister vnútra a bývania) musí schváliť plán rozvoja.

V pláne rozvoja musia organizácia sociálneho bývania a obecná rada stanoviť, akým spôsobom sa do 1. januára 2030 zníži podiel sociálnych bytov pre rodiny na maximálne 40 % z celkového počtu bytov. Plán rozvoja môže na základe uvedeného znamenať, že nájomné zmluvy nájomcov v obytných štvrtiach so sociálnymi bytmi sa musia ukončiť.

Kľúčové ustanovenie týkajúce sa konania vo veci samej je uvedené v § 61a zákona o sociálnom bývaní, ktorý bol prijatý zákonom č. 1610 z 22. decembra 2010. Súčasnú podmienku v § 61a boli prijaté zákonom č. 2157 z 27. novembra 2021. Pojem „geto“ bol nahradený pojmom „paralelná komunita“ a pojem „oblasť tvrdého geta“ bol nahradený pojmom „transformačná oblasť“. Zmenila sa len vyššie uvedená terminológia.

Podľa § 61a ods. 4 zákona o sociálnom bývaní sa obytná štvrť so sociálnymi bytmi označuje ako „transformačná oblasť“ (predtým „oblasť tvrdého geta“), ak v posledných piatich rokoch spĺňala podmienky na to, aby tvorila „paralelnú komunitu“ (predtým „geto“).

Podľa § 61a ods. 1 a 2 zákona o sociálnom bývaní je „paralelná komunita“ obytná štvrť, ktorá spĺňa aspoň dve zo štyroch kritérií týkajúcich sa väzby obyvateľov na trh práce, úroveň kriminality, dosiahnuté vzdelanie a priemerný príjem a v ktorej viac ako 50 % obyvateľov tvoria „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“.

Súčasný systém plánov rozvoja atď. bol prijatý zákonom č. 1322 z 27. novembra 2018. V tejto súvislosti bola uzákonená požiadavka, aby podiel prist'ahovalcov a ich potomkov z iných ako západných krajín presahoval 50 %, ako nevyhnutná podmienka pre vytvorenie „oblasti geta“. Pred návrhom zákona, ktorý viedol k tejto novele, vypracovala v roku 2018 vtedajšia vláda plán s názvom „Et Danmark uden parallelsamfund – Ingen ghettoer 2023“ (Dánsko bez paralelných spoločností – Žiadne getá 2023), v ktorom sa zdôrazňovala snaha o súdržné Dánsko bez paralelných spoločností medzi ľuďmi s iným ako západným pôvodom, ktorí nemajú väzby na miestnu komunitu. S odkazom na tento plán sa v návrhu zákona vyjadrila vôľa bojovať proti paralelným spoločnostiam ako základ pre aktualizáciu a konsolidáciu kritérií geta. Podľa tohto návrhu zákona sa getom rozumie obytná štvrť, kde prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín tvoria viac ako 50 % obyvateľov a kde sú splnené aspoň dve zo štyroch kritérií geta. Definícia sa zameriava na skutočnosť, že hlavným problémom v oblastiach geta je nedostatočná integrácia prist'ahovalcov a ich potomkov z iných ako západných krajín.

Pojmy „prist'ahovalci“, „potomkovia“, „západní“ a „iní ako západní“ nie sú definované v zákone o sociálnom bývaní ani v dôvodovej správe k tomuto zákonu. Namiesto toho sa uvádza odkaz na Danmarks Statistik (Štatistický úrad Dánska), ktorý vypracoval definície týchto pojmov na štatistické účely. Pokiaľ ide o posledné dva pojmy, uvádza sa v predmetných definíciách toto:

Západné krajiny

Západné krajiny zahŕňajú EÚ, Andorru, Austráliu, Kanadu, Island, Lichtenštajnsko, Monako, Nový Zéland, Nórsko, San Maríno, Švajčiarsko, Spojené kráľovstvo, USA a Vatikánsky mestský štát.

Iné ako západné krajiny

Medzi iné ako západné krajiny patria európske krajiny Albánsko, Bielorusko, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Macedónsko, Moldavsko, Čierna Hora, Rusko, Srbsko, Sovietsky zväz, Turecko, Ukrajina a Juhoslávia. Všetky krajiny v Afrike, Južnej a Strednej Amerike a Ázii. Všetky krajiny Oceánie (okrem Austrálie a Nového Zélandu) a osoby bez štátnej príslušnosti.

Lov om etnisk ligebehandling (zákon o rovnakom zaobchádzaní na základe etnického pôvodu) (Konsolidovaný zákon č. 438 z 15. mája 2012 o rovnakom zaobchádzaní na základe etnického pôvodu v znení neskorších zmien)

Článok 2 ods. 2 písm. a) a b) smernice 2000/43 je implementovaný v § 3 dánskeho zákona o rovnakom zaobchádzaní na základe etnického pôvodu, ktorý stanovuje:

„§ 3.

1. Nikto nesmie priamo ani nepriamo zaobchádzať s inou osobou rozdielne z dôvodu rasy alebo etnického pôvodu tejto osoby alebo tretej osoby.

2. Za priamu diskrimináciu sa považuje prípad, keď sa s jednou osobou z dôvodu rasy alebo etnického pôvodu zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa zaobchádzalo v porovnateľnej situácii menej priaznivo ako s inou osobou.

3. Za nepriamu diskrimináciu sa považuje prípad, ak by sa v dôsledku navonok neutrálneho predpisu, kritéria alebo zvyklosti zaobchádzalo s osobami danej rasy alebo etnického pôvodu menej priaznivo v porovnaní s inými osobami, iba ak uvedený predpis, kritérium alebo zvyklosť je objektívne odôvodnená legitímnym cieľom a prostriedky na jeho dosiahnutie sú primerané a nevyhnutné.

...“

Stručné zhrnutie skutkového stavu a konania vo veci samej

- 1 Ústrednou témou vecí v konaní vo veci samej je otázka, či skutočnosť, že podľa § 168a ods. 1 zákona o sociálnom bývaní musí dôjsť k zníženiu počtu sociálnych bytov pre rodiny v „transformačných oblastiach“ (predtým „oblasti tvrdého geta“), predstavuje diskrimináciu na základe etnického pôvodu, ktorá je v rozpore so zákonom o rovnakom zaobchádzaní na základe etnického pôvodu a so smernicou, z ktorej tento zákon vychádza. Transformačnou oblasťou sa rozumie obytná štvrť, v ktorej za posledných päť rokov tvorili viac ako 50 % obyvateľstva „pristáhovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ a v ktorej sú zároveň splnené aspoň dve zo štyroch kritérií týkajúcich sa väzby obyvateľov na trh práce, úroveň kriminality, dosiahnuté vzdelanie a priemerný príjem.
- 2 V obytnej štvrti **Schackenborgvænge** (veci 1 až 4) sa poskytuje sociálne bývanie a nachádza sa na sídlisku Ringparken v Slagelse. Ringparken bolo s účinnosťou od 1. decembra 2018 označené za „oblasť tvrdého geta“, pretože toto sídlisko spĺňalo všetky štyri kritériá týkajúce sa väzby obyvateľov na trh práce, úroveň kriminality, dosiahnuté vzdelanie a priemerný príjem a tiež z dôvodu, že 55,6 % obyvateľov patrilo do kategórie „pristáhovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“.

- 3 V nadväznosti na tieto skutočnosti predmetné bytové združenia (FOB a SABI) v spolupráci s obcou Slagelse vypracovali plán rozvoja Ringparken podľa § 168a ods. 1 zákona o sociálnom bývaní. Podľa tohto plánu rozvoja sa má podiel sociálnych bytov pre rodiny znížiť na 40 %, čo vo vzťahu k Schackenborgvænge znamená zmenu určenia niektorých bytov na bývanie pre mladých, zbúranie sociálnych bytov pre rodiny, predaj súkromným osobám a výstavbu novej súkromnej budovy. Dňa 14. januára 2020 Trafik, Bygge- og Boligstyrelsen (Úrad pre dopravu, výstavbu a bývanie) tento plán rozvoja schválil.
- 4 Dňa 17. februára 2020 SAB vypovedal 17 nájomných zmlúv v Schackenborgvænge vrátane zmlúv piatich žalovaných nájomcov. Výpovede boli podané v súlade so schválenými kritériami nájmu a nájomcovia, ktorým boli vypovedané nájomné zmluvy, neboli podľa poskytnutých informácií vybraní na základe skutočnosti, či boli „prist'ahovalci alebo ich potomkovia z iných ako západných krajín“. Nájomcom bolo ponúknuté trvalé náhradné bývanie.
- 5 Pokiaľ ide o nájomcov, v skratke, MV (vec 1) sa narodil v Turecku a je dánskym štátnym príslušníkom. O krajine narodenia, rodičoch alebo štátnej príslušnosti EH (vec 2) nie sú k dispozícii žiadne informácie. LI (vec 3) sa narodil v Bosne a je bosnianskym štátnym príslušníkom. Pokiaľ ide o AQ a LO (vec 4), prvý z nich sa narodil v Sýrii, zatiaľ čo druhý sa narodil v Libanone. Obaja získali dánske občianstvo.
- 6 Všetci nájomcovia namietali platnosť výpovedí a v súčasnosti sa proti nim vedie súdne konanie na základe žaloby podanej SAB, ktorou sa domáha uznania zákonnosti výpovedí. Päť žalovaných tvrdilo, že žaloba by mala byť zamietnutá a tiež, že SAB musí uznať neplatnosť § 61a zákona o sociálnom bývaní.
- 7 Od 1. decembra 2021 Ringparken už nie je transformačnou oblasťou, keďže sídlisko už nespĺňa kritériá týkajúce sa podielu obyvateľov bez väzby na trh práce, podielu odsúdených obyvateľov za určité druhy trestnej činnosti a priemerného príjmu obyvateľov. SAB je však stále povinný realizovať schválený plán rozvoja tejto oblasti.
- 8 **Mjølnerparken** (vec 5) je obytná štvrť v Kodani, v ktorej sa poskytuje sociálne bývanie, a patrí pod bytovú organizáciu Bo-Vita. Od 1. decembra 2018 je Mjølnerparken označená ako „oblasť tvrdého geta“ (teraz „transformačná oblasť“), pretože od uvedeného dátumu táto obytná štvrť spĺňa tri zo štyroch kritérií stanovených v § 61a ods. 1 zákona o sociálnom bývaní a tiež z dôvodu, že približne 80 % obyvateľov tejto štvrte patrí do kategórie „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“. Mjølnerparken je stále označená ako „transformačná oblasť“.
- 9 Na základe uvedeného Bo-Vita vypracovala 8. mája 2019 plán rozvoja, ktorý okrem iného 10. septembra 2019 schválilo Indenrigs- og Boligministeriet (Ministerstvo vnútra a bývania) [teraz Social-, Bolig- og Ældreministeriet (Ministerstvo sociálnych vecí, bývania a dôchodcov)]. Plán zahŕňal predaj

niektorých bytových domov. V nadväznosti na tieto skutočnosti prináleží Bo-Vita ukončiť nájomné zmluvy s nájomcami v týchto bytových domoch. Nájomcom bolo ponúknuté náhradné bývanie.

- 10 Žalobcovia v tejto veci (vec 5) sú alebo boli nájomcami v predmetných bytových domoch. Pokiaľ ide o týchto nájomcov, v skratke, XM sa narodil v Pakistane a získal dánske občianstvo. ZQ sa narodil v Libanone a má dánske občianstvo. FZ sa narodil v Pakistane a má dánske občianstvo. DL sa narodil v Sýrii a má dánske občianstvo. WS sa narodil v Sýrii a má dánske občianstvo. JL sa narodil v Sýrii a pred získaním dánskeho občianstva bol Palestínčanom bez štátnej príslušnosti. PB sa narodil v Sýrii a pred získaním dánskeho občianstva bol Palestínčanom bez štátnej príslušnosti. VT sa narodil v Líbyi a má dánske občianstvo. YB sa narodil v Dánsku a má dánske občianstvo. TJ sa narodil v Dánsku a má dánske občianstvo. RK sa narodila v Dánsku a má dánske občianstvo. Jej rodičia sa obaja narodili v Libanone a majú dánske občianstvo.
- 11 Dňa 27. mája 2020 žalobcovia podali žalobu proti Ministerstvu sociálnych vecí, bývania a dôchodcov, v ktorej tvrdili, že schválenie plánu rozvoja obytnej štvrte Mjølnerparken ministerstvom 10. septembra 2019 je neplatné, okrem iného z dôvodu, že plán vychádza z § 61a ods. 4 zákona o sociálnom bývaní. Ministerstvo tvrdilo, že žaloba by mala byť zamietnutá.
- 12 Veci Schackenborgvænge a Mjølnerpark boli postúpené na Østre Landsret na preskúmanie na prvom stupni, keďže sa usúdilo, že tieto veci vyvolávajú zásadné otázky.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

Veci Schackenborgvænge (veci 1 až 4)

- 13 Žalobca, bytový podnik SAB, okrem iného uviedol, že výpoveď nájomných zmlúv žalovaných bola podaná na základe almenlejeloven (zákon o nájomnom sociálnom bývaní) a že SAB nemal žiadny vplyv na skutočnosť, že oblasť bola 1. decembra 2018 kategorizovaná ako „oblasť tvrdého geta“ (teraz „transformačná oblasť“), a že je povinný dodržiavať pravidlá zákona o sociálnom bývaní vrátane § 168a a § 168b o znížení podielu sociálnych bytov poskytovaných rodinám na maximálne 40 % v „transformačných oblastiach“.
- 14 Výpovede nepredstavujú nezákonnú diskrimináciu v rozpore s § 3 zákona o rovnakom zaobchádzaní z dôvodu etnického pôvodu. Nedochoádza k priamej ani nepriamej diskriminácii na základe etnického pôvodu nájomcov. SAB nevyberal 17 nájomcov, ktorým boli vypovedané nájomné zmluvy, na základe ich rasy alebo etnického pôvodu. Kritériami pre vypovedanie nájomných zmlúv sú čiastočne výška príjmov nájomcov a čiastočne skutočnosť, či nájomca alebo iné osoby v domácnosti nájomcu spáchali za posledných šesť mesiacov trestný čin.

- 15 Z článku 3 ods. 2 smernice o rovnakom zaobchádzaní vyplýva, že smernica sa nevzťahuje na diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, ale len na diskrimináciu na základe rasy alebo etnického pôvodu. Zároveň sa uznáva, že v určitých oblastiach majú jednotlivé štáty záujem a potrebu mať možnosť diskriminovať na základe štátnej príslušnosti. Pojem „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ má vnútroštátny charakter, keďže „iné ako nezápadné krajiny“ sú definované ako: „všetky krajiny s výnimkou západných krajín“, a teda zahŕňa najmenej 155 krajín. V súčasnosti žije v západných krajinách približne 940 000 000 ľudí, zatiaľ čo v iných ako západných krajinách žije približne 7 060 000 000 ľudí. Obyvateľstvo iných ako západných krajín sveta tak tvorí približne 88,25 % svetovej populácie.
- 16 Žalovaní nájomcovia okrem iného tvrdili, že SAB je povinný postupovať v súlade s dánskym právom, ale nie v prípade, ak by takýto postup bol v rozpore s medzinárodnými záväzkami.
- 17 V tejto veci ide o priamu diskrimináciu. § 61a zákona o sociálnom bývaní je v rozpore so smernicou o rovnakom zaobchádzaní.

Vec Mjølnerparken

- 18 Žalobcovia – nájomcovia okrem iného tvrdili, že pojem „rasa alebo etnický pôvod“ uvedený v článku 2 ods. 2 písm. a) smernice o rovnakom zaobchádzaní sa má vykladať v tom zmysle, že zahŕňa kritérium „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ a že toto ustanovenie bráni tomu, aby skupine obyvateľov – tak zo západných, ako aj iných ako západných krajín – v obytnej štvrti bola vypovedaná nájomná zmluva okrem iného z dôvodu, že podiel „prist'ahovalcov a ich potomkov z iných ako západných krajín“ presahuje 50 %.
- 19 Pojem „osoby určitej rasy alebo etnického pôvodu“ uvedený v článku 2 ods. 2 písm. b) smernice o nepriamej diskriminácii sa má vykladať v tom zmysle, že sa vzťahuje aj na kritérium „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“, a z tohto dôvodu predmetné ustanovenie bráni aj tomu, aby sa skupine obyvateľov vypovedali ich nájomné zmluvy okrem iného z dôvodu, že podiel „prist'ahovalcov a ich potomkov z iných ako západných krajín“ presahuje 50 %. Toto kritérium nie je „navonok neutrálna podmienka“, ako to stanovuje článok 2 ods. 2 písm. b).
- 20 Ak sa však – bez ohľadu na vyššie uvedené – vychádza zo skutočnosti, že ide o „navonok neutrálny predpis, kritérium alebo zvyklosť“, je možné tvrdiť, že toto kritérium sa dostatočným spôsobom vzťahuje práve na osoby „určitého“ [dánska verzia „bestemt“ – v anglickej verzii smernice tento výraz chýba] rasového alebo etnického pôvodu. Skupina obyvateľov s iným ako západným pôvodom tvorí viac ako 80 % obyvateľov tejto obytnej štvrte.
- 21 Aj z hľadiska, že toto kritérium sa samo osebe nemôže považovať za kritérium zahŕňajúce osoby určitej rasy alebo etnického pôvodu, ako sa uvádza v článku 2

ods. 2 písm. b), je možné tvrdiť, že z konkrétnych štatistických informácií vyplýva, že najväčšie skupiny obyvateľov, ktorých sa plán rozvoja obytnej štvrte Mjølnerparken týka, majú libanonský alebo somálsky pôvod a predstavujú určitú rasovú alebo etnickú skupinu.

- 22 Ďalej sa uvádza tvrdenie, že použitie tohto kritéria nie je odôvodnené dosiahnutím legitímneho cieľa. Cieľom je znížiť počet sociálnych bytov pre rodiny, aby sa z oblasti stala „atraktívna obytná štvrť“, a to okrem iného zabezpečením zmiešaných typov bývania, a tým aj zmeny zloženia obyvateľov. Ak sa to porovná so základným cieľom „odstránenia get“, ktoré je rozhodujúcim spôsobom definované ako oblasť s viac ako 50 % obyvateľov s iným ako západným pôvodom, skutočným cieľom schválenia plánu rozvoja je jednoznačne zabezpečiť vystaňovanie obyvateľov s iným ako západným pôvodom. Práve strata bývania pre rodinu bola Súdny dvorom Európskej únie označená za extrémny zásah do základných práv.
- 23 Žalovaný, Ministerstvo sociálnych vecí, bývania a dôchodcov, okrem iného uviedlo, že pojem „etnický pôvod“ uvedený v smernici 2000/43 sa má vykladať v tom zmysle, že nezahŕňa kategóriu „pristáhovalcov a ich potomkov z iných ako západných krajín“.
- 24 Z tohto dôvodu skutočnosť, že § 168a zákona o sociálnom bývaní ukladá združeniam sociálneho bývania v obytnej štvrti zaradenej do kategórie „transformačná oblasť“ (predtým „oblasť tvrdého geta“) povinnosť vypracovať plán rozvoja obytnej štvrte, nepredstavuje priamu diskrimináciu podľa článku 2 ods. 2 písm. a) smernice. Platí to aj napriek skutočnosti, že podľa § 61a ods. 2 zákona o sociálnom bývaní je samostatnou podmienkou kategorizácie takejto oblasti ako „transformačnej oblasti“ skutočnosť, aby viac ako 50 % obyvateľov tejto oblasti tvorili tzv. „pristáhovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“.
- 25 Kategóriu „pristáhovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ vytvoril Danmarks Statistik na štatistické účely a vyskytuje sa vo viacerých dánskych právnych predpisoch. Posúdenie, či osoba patrí do tejto kategórie, sa zakladá výlučne na mieste narodenia tejto osoby a mieste narodenia a/alebo štátnej príslušnosti rodičov tejto osoby.
- 26 Mimoriadne široká škála osôb, na ktoré sa vzťahuje kategória „pristáhovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“, nemá žiadne spoločné znaky, pokiaľ ide o štátnu príslušnosť, jazyk, kultúrny a tradičný pôvod a zázemie, ani spoločné zvyky, vieru, tradície a vlastnosti vyplývajúce zo spoločnej alebo predpokladanej spoločnej minulosti.
- 27 Medzi kategóriou „pristáhovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ uvedenou v § 61a ods. 2 zákona o sociálnom bývaní, ktorá zahŕňa viac ako polovicu svetovej populácie, a pojmom „etnický pôvod“, ako je uvedený v smernici 2000/43, teda neexistuje priama a neoddeliteľná súvislosť.

- 28 Uvedené ustanovenie zákona o sociálnom bývaní nepredstavuje ani nepriamu diskrimináciu v zmysle článku 2 ods. 2 písm. b) smernice 2000/43.
- 29 Žalobcovia iba poukázali na štatistické údaje, z ktorých vyplýva, že najväčšie skupiny obyvateľov v obytnej štvrti Mjølnerparken majú libanonský a somálsky pôvod. Aj z tohto pohľadu si žalobcovia zamieňajú „etnický pôvod“ so „štátnou príslušnosťou“, na ktorú sa smernica 2000/43 určite nevzťahuje (pozri jej článok 3 ods. 2).
- 30 Ako posledný argument ministerstvo uvádza, že § 61a ods. 2 zákona o sociálnom bývaní sa uplatňuje bez rozdielu na všetky osoby patriace do kategórie „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ a v každom prípade sú pravidlá zákona o sociálnom bývaní určené na zabezpečenie úspešnej integrácie, čo predstavuje naliehavý dôvod všeobecného záujmu podľa práva Únie. Na záver dopĺňa, že tieto pravidlá sú primerané, pretože sú to vhodné a potrebné opatrenia na dosiahnutie integrácie.
- 31 Vedľajšími účastníkmi konania vo veci sú Institut for Menneskerettigheder (Dánsky inštitút pre ľudské práva) (veci 1 až 4, a tiež aj vec 5) a osobitní spravodajcovia OSN (vec 5).
- 32 Institut for Menneskerettigheder okrem iného tvrdil, že schválenie plánu rozvoja (Mjølnerparken) a vypovedanie nájomných zmlúv (Schackenborgvænge) predstavujú priamu diskrimináciu na základe etnického pôvodu, pretože dôraz sa kládol na kritérium „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ a z dôvodu, že toto kritérium je priamo a neoddeliteľne spojené s etnickým pôvodom. Etnický pôvod je teda rozhodujúci pri rozhodovaní o prijatí opatrenia, ktoré vedie k menej priaznivému zaobchádzaniu, rovnako ako menej priaznivé zaobchádzanie je prijaté z dôvodov súvisiacich s etnickým pôvodom. Kritérium „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ je priamo a neoddeliteľne spojené s etnickým pôvodom. Podľa dôvodovej správy k zákonu sa zdá, že zákonodarca chcel riešiť problémy s určitou skupinou obyvateľstva určenou na základe jej etnického pôvodu. Účelom tohto kritéria je zamerať sa na špecifickú skupinu obyvateľstva Dánska, ktorá sa podľa dôvodovej správy k zákonu líši od väčšiny dánskeho obyvateľstva z dôvodu svojich noriem a hodnôt, ktoré sa týkajú pôvodu, národnej, genealogickej a kultúrnej príslušnosti a pôvodu občanov. Takéto rozdelenie obyvateľstva je rozdelením podľa etnického pôvodu.

Osobitní spravodajcovia OSN okrem iného uviedli, že „prist'ahovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ nie je neutrálna kategória, ale je založená na pôvode, rase a etnickom a národnom pôvode a že táto kategorizácia vedie k priamej a nepriamej rasovej diskriminácii. Používanie kategórie „z iných ako západných krajín“ na určovanie politiky rozvoja bývania a vystavenie nájomcov vysídleniu z ich domovov, ktoré nie je ani nevyhnutné, ani odôvodnené, predstavuje porušenie právnych záväzkov Dánska vyplývajúcich z ICERD a ICESCR. Rozdelenie na „západné krajiny“ a „iné ako západné krajiny“

a používanie tejto druhej kategórie na povolenie obnovy bývania a rozlišovanie medzi „zraniteľnými obytnými štvrťami“, „getami“ a „tvrdými getami“ predstavuje zakázanú priamu diskrimináciu na základe pôvodu a národnostného alebo etnického pôvodu. Aj keď kategória krajín, ktoré predstavujú „západné“ krajiny, je geograficky nesúrodá, tvoria ju predovšetkým európske národy a európske osadnícke koloniálne krajiny, v ktorých sú skoro všetci občania belosi alebo sú vo väčšine. Naopak, krajiny na zozname „iných ako západných“ krajín sú predovšetkým iné národy ako belosi, vrátane všetkých moslimských národov sveta. Na „zraniteľné obytné štvrte“ so sociálno-ekonomickými ukazovateľmi totožnými s „getami“ – na rozdiel od oblastí, kde viac ako 50 % obyvateľov tvoria „iní ako západní“ obyvatelia – sa nevzťahujú rozšírené požiadavky na renováciu, ak ide o komunity s väčšinovým „západným“ obyvateľstvom. Ide teda o teleologické rozlišovanie na základe etnickej povahy týchto oblastí. Skutočnosť, že kategória „iní ako západní“ zahŕňa osoby rôzneho národnostného alebo etnického pôvodu, nevylučuje možnosť rasovej diskriminácie. Okrem toho sú nájomcovia vystavení rasovej diskriminácii tým, že je porušené ich právo na bývanie. Nediskriminácia a rovnaké zaobchádzanie sú základnými zásadami práva na primerané bývanie, ako sa uvádza v článku 11 ICESCR. Odkazuje sa aj na článok 2 ods. 2 a článok 5 písm. e) bod iii) ICERD. Právna istota nájomcov týkajúca sa doby nájmu, ako aj lokality a primeranosti bývania, ktoré patria medzi sedem základných zložiek práva na primerané bývanie, ako ich formuloval Výbor OSN pre hospodárske, sociálne a kultúrne práva vo svojom všeobecnom komentári č. 4, sú v tomto prípade ohrozené len z toho dôvodu, že sú – alebo žijú vedľa – „iných ako západných“ obyvateľov „tvrdých get“.

Stručné zhrnutie dôvodov podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 33 Østre Landsret sa domnieva, že zo znenia článku 2 smernice ani z judikatúry Súdneho dvora nie je možné vyvodiť, či pojem „etnický pôvod“ uvedený v článku 2 ods. 2 písm. a) a b) za okolností, aké sú v prejednávanej veci – keď podľa dánskeho zákona o sociálnom bývaní musí dôjsť k zníženiu počtu sociálnych bytov pre rodiny v „transformačných oblastiach“ a kde je podmienkou kategorizácie oblasti ako transformačnej oblasti, aby viac ako 50 % obyvateľov obytnej štvrte tvorili „pristáhovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“ – sa má vykladať tak, že zahŕňa skupinu osôb definovaných ako „pristáhovalci a ich potomkovia z iných ako západných krajín“.
- 34 V prípade kladnej odpovede, Østre Landsret si tiež nie je istý, či sa článok 2 ods. 2 písm. a) a b) musí vykladať v tom zmysle, že systém opísaný v prejednávanej veci predstavuje priamu alebo nepriamu diskrimináciu.
- 35 Keďže objasnenie týchto otázok má rozhodujúci význam pre rozhodnutie v konaniach vo veci samej, Østre Landsret považuje za potrebné požiadať Súdny dvor Európskej únie o zodpovedanie prejudiciálnych otázok.